

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо відповідальності за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання»

1. Мета

Проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо відповідальності за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – законопроект) розроблено з метою створення правових та організаційних механізмів встановлення відповідальності за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання на виконання Державної антикорупційної програми на 2023-2025, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2023 № 220 (далі – Програма).

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

В Антикорупційній стратегії на 2021-2025 роки, затвердженій Законом України від 20 червня 2022 року № 2322-ІХ, зокрема, зазначається:

«3.2.6. Проблема. Значна частина надавачів державної допомоги суб'єктам господарювання надає державну допомогу, яка є незаконною та визнана Антимонопольним комітетом України недопустимою для конкуренції, що спричиняє негативний вплив на конкуренцію та може бути наслідком реалізації попередніх корупційних домовленостей.

Очікувані стратегічні результати:

1) на законодавчому рівні встановлено юридичну відповідальність уповноважених осіб – надавачів державної допомоги за недотримання вимог Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо надання незаконної та недопустимої державної допомоги.»

Відповідно до Програми значна частина надавачів державної допомоги суб'єктам господарювання надає державну допомогу, яка є незаконною та визнана Антимонопольним комітетом України недопустимою для конкуренції, що спричиняє негативний вплив на конкуренцію та може бути наслідком реалізації попередніх корупційних домовленостей (проблема 2.2.6. Програми).

Згідно з пунктом 2.2.6.1.2 заходів з виконання Програми передбачено, зокрема, розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту закону щодо внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – Кодекс), який визначає: склад порушень вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання, в тому числі вимог щодо обов'язку повідомлення уповноваженому органу про надання нової державної допомоги та надання державної допомоги, недопустимої для конкуренції та санкції за такі порушення.

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат:

3FAA9288358EC00304000002B6B3700D3FAE700

Підписувач: Кириленко Павло Олександрович

Дійсний з: 04.09.2025 12:44:23 по 04.09.2027 12:44:23

Антимонопольний комітет України

№ 500-07/01-143-НПА від 23.04.2026

Статтею 8 Закону визначено, що Антимонопольний комітет України є Уповноваженим органом з питань державної допомоги (далі – Уповноважений орган, Комітет), до повноважень якого, зокрема, належить: визначення належності до державної допомоги заходів з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, оцінювання допустимості державної допомоги для конкуренції, прийняття рішень, передбачених цим Законом; збирання та проведення аналізу інформації про заходи з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, вимагання від надавачів та отримувачів державної допомоги, їх посадових осіб інформації, у тому числі з обмеженим доступом, необхідної для прийняття рішень, передбачених цим Законом.

У Звіті Європейської Комісії від 08.11.2023 у межах Пакета розширення Європейського Союзу зазначається, що «навіть до призупинення дії Закону «Про державну допомогу» застосування правил державної допомоги, зокрема, щодо нотифікацій, було проблематичним, оскільки органи влади, які надають державну допомогу, не завжди повідомляли АМКУ про заходи державної допомоги... Крім того, система державної допомоги *de minimis* не працює належним чином через відсутність ефективного контролю за відповідними пороговими значеннями.».

Встановлення на законодавчому рівні відповідальності за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання та санкцій за такі порушення спрямоване на стимулювання подання Комітету повідомлень про нову державну допомогу та внесення змін до умов чинної державної допомоги.

Положення законопроекту зумовлені необхідністю встановлення на законодавчому рівні складу порушень вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання в тому числі вимог щодо обов'язку повідомлення уповноваженому органу про надання нової державної допомоги та надання державної допомоги, недопустимої для конкуренції надавачами державної допомоги, а також санкцій, які застосовуватимуться до надавачів державної допомоги за такі порушення.

На виконання Програми Комітетом розроблений та поданий Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо відповідальності за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання» (реєстр. № 12179 від 05.11.2024) (далі – проект Закону № 12179).

У зв'язку з відставкою Уряду проект Закону № 12179 був відкликаний 17.07.2025 відповідно до статті 105 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI (зі змінами).

Постановою Кабінету Міністрів України від 31.12.2025 № 1786 «Про продовження строку виконання Державної антикорупційної програми на 2023—

2025 роки продовжено строк виконання Програми до дня набрання чинності Державною антикорупційною програмою на наступний період.

У зв'язку зі змінами, які відбулись в законодавстві України та реєстрації в Верховній Раді України проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо відновлення дії його окремих норм, особливостей їх застосування під час дії правового режиму воєнного стану та удосконалення проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання» реєстр. № 14345 від 30.12.2025, законопроект потребував доопрацювання та повторного внесення в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України.

3. Основні положення проекту акта

Законопроект пропонує внести зміни до Кодексу, доповнивши його новою статтею 166²⁹ визначивши склад порушень вимог законодавства про державну допомогу, а саме:

неподання Уповноваженому органу надавачами державної допомоги повідомлення про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, що призвело до надання незаконної державної допомоги на підставі прийнятих цими надавачами державної допомоги нормативно-правових та/або розпорядчих актів, та/або інших документів, якими надається право на отримання державної допомоги, крім державної допомоги, недопустимої для конкуренції;

надання державної допомоги, недопустимої для конкуренції, надавачами державної допомоги на підставі прийнятих цими надавачами державної допомоги нормативно-правових та/або розпорядчих актів, та/або інших документів, якими надається право на отримання державної допомоги;

неподання надавачами державної допомоги інформації, подання інформації в неповному обсязі Уповноваженому органу у строки, встановлені нормативно-правовими актами або Уповноваженим органом, подання недостовірної інформації Уповноваженому органу, подання якої передбачено Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», необхідної для здійснення моніторингу державної допомоги.

Крім того передбачені зміни, зокрема, до статті 38 Кодексу щодо строків адміністративного стягнення за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання, а також до статті 221 Кодексу щодо підвідомчості справ про адміністративні правопорушення.

4. Правові аспекти

Правовими підставами розроблення законопроекту та іншими нормативно-правовими актами, що діють у відповідній сфері суспільних відносин, є:

Конституція України;

Кодекс України про адміністративні правопорушення;

Закон України «Про Антимонопольний комітет України»;

Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»;

Закон України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки»;

Державна антикорупційна програма на 2023-2025 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2023 № 220.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту (у разі його прийняття) не потребуватиме додаткових видатків з державного чи місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Консультації з громадськістю щодо законопроекту проведені відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики». За період проведення електронних консультацій з громадськістю зауважень та пропозицій до законопроекту не надходило.

Законопроект не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, тобто не потребує надсилання на розгляд Науковому комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

Законопроект не містить положень, що:

стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;

створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертиза законопроекту не потребує проведення.

8. Прогноз результатів

Прийняття законопроекту дасть змогу на законодавчому рівні встановити відповідальність керівників та/або інших посадових осіб надавачів державної допомоги за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання та санкції за такі порушення, сприятиме злагодженості та системності антикорупційної діяльності органів влади.

Реалізація законопроекту не матиме негативного впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами; інші суспільні відносини.

Реалізація законопроекту матиме позитивний вплив на інтереси заінтересованих сторін.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Позитивний	Сприятиме підвищенню рівня дотримання вимог законодавства про державну допомогу надавачами державної допомоги
Громадяни	Позитивний	Стимулювання дотримання вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання сприятиме забезпеченню захисту та розвитку конкуренції на відповідних ринках, підвищенню прозорості та ефективності управління ресурсами держави та місцевими ресурсами

Суб'єкти господарювання (потенційні отримувачі державної допомоги)	Позитивний	Встановлення відповідальності за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання забезпечить для отримувачів державної допомоги більш сприятливі умови для їх роботи в контексті функціонування системи державної допомоги суб'єктам господарювання як інструменту захисту та розвитку конкуренції
--	------------	---

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО

«___» _____ 2026 р.